

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laiksi potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteltu hallituksen esitysluonnosta laiksi potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista. Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Tausta

Esitysluonnos liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan potilas- ja sosiaaliasiameistointia parannetaan.

Esitysluonnoksen mukaan nykyisten asiamies-nimikkeiden sijaan otettaisiin käyttöön sukupuolineutraalit nimikkeet: potilasasiavastaava ja sosiaaliasiavastaava. Esitysluonnoksen mukaan laissa potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista säädettäisiin potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan järjestämisestä sekä potilasasiavastaavan ja sosiaaliasiavastaavan riippumattomuudesta, kelpoisuudesta ja tehtävistä. Lisäksi laissa säädettäisiin henkilötietojen käsittelystä potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnassa.

Esitysluonnoksen mukaan potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan järjestäisivät julkisen ja yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon, työterveyshuollon sekä varhaiskasvatuksen osalta hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki. Lisäksi HUS-yhtymä järjestäisi potilasasiavastaavien toiminnan järjestämänsä ja tuottamansa terveydenhuollon osalta. Valtio järjestäisi potilasasiavastaavien toiminnan valtion mielisairaaloissa annettavassa terveyden- ja sairaanhoidossa, Puolustusvoimien terveydenhuoltoyksikön järjestämissä ja tuottamissa terveyden- ja sairaanhoidon palveluissa ja Vankiterveydenhuollon yksikön järjestämissä ja tuottamissa terveyden- ja sairaanhoidon palveluissa. Lisäksi Työterveyslaitos järjestäisi potilasasiavastaavien toiminnan tuottamissaan terveyden- ja sairaanhoidon palveluissa.

Tavoitteet

Lain tavoitteena on edistää potilaan sekä sosiaalihuollon ja varhaiskasvatuksen asiakkaan oikeuksien ja oikeusturvan toteutumista parantamalla potilasasiavastaavien ja

sosiaaliasiavastaavien toimintaedellytyksiä ja riippumattomuutta sekä toiminnan laatua.

Uuden potilasasiavastaavia ja sosiaaliasiavastaavia koskevan lain myötä kumottaisiin nykyiset potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) säännökset potilasasiamiehestä ja sosiaaliasiamiehestä. Uuden lain olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausuntopyyntöön vastataan sähköisessä lausuntopalvelussa (lausuntopalvelu.fi), jossa on kohdennettuja kysymyksiä luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Vastauksia on mahdollisuus perustella kyselyssä, minkä lisäksi kyselyssä on mahdollisuus vapaamuotoisen kommentointiin ja yksilöityihin säädösmuutosehdotuksiin. Kyselyyn voi vastata suomeksi tai ruotsiksi. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua Lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät Lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Jos lausunto lähetetään sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon (kirjaamo.stm@gov.fi), lausunnonantajaa pyydetään viittaamaan asianumeroon VN/25975/2021.

VAHVA-ministeriöille: lausunto viedään VAHVA:n asialle VN/25975/2021.

Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen viimeistelemisessä. Pyydämme huomioimaan, että kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä sekä Valtioneuvoston Hankeikkunassa.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään **8.8.2022 klo 16.15 mennessä**.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antaa:

Hallitusneuvos Pirjo Kainulainen, p. 0295163092, pirjo.kainulainen@gov.fi

Liitteet:

[HE-luonnos laiksi potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista_FI_9.6.2022.pdf](#)

[Lag om patientombudspersoner och socialombudspersoner_SV_9.6.2022.pdf](#)

[Regeringens proposition till riksdagen_SV_9.6.2022.pdf](#)

Jakelu:

A-klinikkasäätiö
Attendo Finland
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Elinkeinoelämän keskusliitto
Eläkeläisliittojen etujärjestö Eetu ry
Ensi- ja turvakotien liitto
Espoo kaupunki
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Folkhälsan
Forssan kaupunki
Helsingin kaupunki
HUS
Hyvinvointiala HALI ry
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Iso
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Joensuun kaupunki
Jyväskylän kaupunki
Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Socom Oy
Kainuun hyvinvointialue
Kajaanin kaupunki
Kannuksen kaupunki
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kauhajoen kaupunki
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Koske ry
Keski-Uudenman hyvinvointialue
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Kotkan kaupunki
Kuluttajaliitto
Kunta- ja hyvinvointialuetyöntajat KT
Kuopion kaupunki
Kuurojen liitto
Lagmansgårdenin koulukoti
Lahden kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin hyvinvointialue
Lappeenrannan kaupunki
Lapsiasianvaltuutetun toimisto
Lastensuojelun Keskusliitto
Limingan koulutuskeskus

Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Keski-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaito Oy
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Lääkäripalveluyritykset LPY
Maahanmuuttovirasto
Mielenterveyden keskusliitto
Mikkelin kaupunki
Niuvanniemen sairaala
Oikeusministeriö
Opetushallitus
Oulun kaupunki
Pihlajalinna
PlusTerveys
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus, Sonet Botnia
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Poske
Porin kaupunki
Puolustusministeriö
Puolustusvoimat
Pääkaupungin turvakoti ry
Rikosseuraamuslaitos
Rovaniemen kaupunki
Ruotsinkielinen sosiaalialan osaamiskeskus, Finlandssvenska
Kompetenscentret Ab
Saamelaiskäräjät
Sairilan koulukoti
Satakunnan hyvinvointialue
Sippolan koulukoti
Socca -Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
Sosiaalialan osaamiskeskus Pirkanmaalla, Kanta-Hämeessä ja
Satakunnassa, Pikassos
Sosiaalialan osaamiskeskus Verso-liikelaitos
Soste Suomen sosiaali- ja terveys
Suomen Hammaslääkäriliitto
Suomen Kuntaliitto
Suomen Kuntoutusyrittäjät ry
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto NUVA ry
Suomen Yrittäjät
Svenska Finlands Folkting SFF
Tampereen kaupunki
Tasa-arvovaltuutettu
Tehy ry
Tietosuojavaltuutettu

Turun kaupunki
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos
Vaasan kaupunki
Valtioneuvoston kanslia
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vanajan vankilan perheosasto
Vanhan Vaasan sairaala
Vanhustyön keskusliitto
Vankiterveydenhuollon yksikkö
Vantaa-Keravan hyvinvointialue
Vantaan kaupunki
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Vasso Oy
Vuorelan koulukoti
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö

Lausunnonantajan lausunto

1. Edistääkö hallituksen esitysluonnos nykyistä paremmin potilaan sekä sosiaalihuollon ja varhaiskasvatuksen asiakkaan oikeuksien ja oikeusturvan toteutumista?

2. Onko potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminta tarkoituksenmukaista järjestää jatkossa pääasiassa hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän järjestämänä? (2 ja 3 §)

3. Onko potilasasiavastaavien toiminta tarkoituksenmukaista järjestää jatkossa erikseen
 - a. valtion mielisairaaloissa
 - b. Puolustusvoimien terveydenhuollossa
 - c. Vankiterveydenhuollossa
 - d. Työterveyslaitoksessa? (4 §)

4. Ovatko potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien riittävyttä ja vastuuhenkilön nimeämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia? (2 § 4 momentti, 4 § 4 momentti)

5. Turvaako esitys riittävästi potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien riippumattomuuden ja puolueettomuuden? (2 § 3 momentti, 4 § 3 momentti, 5 §)

6. Onko potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön kelpoisuutta koskeva säännös tarkoituksenmukainen? (6 §)

7. Onko esityksessä huomioitu asianmukaisesti asiakkaiden kielelliset oikeudet? (7 §)

8. Onko potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön tehtävät määritellyt tarkoituksenmukaisesti? (8 §)

9. Ovatko rekisterinpitoa ja henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset asianmukaiset ja tarkoituksenmukaiset? (9 – 12 §)

10. Ovatko potilasasiavastaava ja sosiaaliasiavastaava –nimikkeet sopivat potilasasiamiesten ja sosiaaliasiamiesten uusiksi nimikkeiksi?

11. Vapaamuotoiset huomiot

Siikavirta Jaska
Sosiaali- ja terveysministeriö

Kainulainen Pirjo
Sosiaali- ja terveysministeriö